

Ohjaajien ajatuksia ylempi AMK-opinnäytetyöprosessista

27.12.2022

Ylempi AMK-opinnäytetyö on merkittävä osa ylempi AMK-tutkinnosta, ja usein siinä ilmenevät haasteet hankaloittavat opiskelijan valmistumista. Opinnäytetyön laajuus on yksi kolmasosa 90 opintopisteen laajuisessa tutkinnossa ja puolet 60 opintopisteen tutkinnosta. Opinnäytetyön laajuus, 30 op, vastaa 800 tunnin/ 20 viikon työpanosta.

Opinnäytetyö määrittää suurelta osin ylempi AMK-tutkinnon laatua, sillä se on näkyvä osa opinnäytetyöntekijän osaamista ja on keskeinen elementti asiantuntijabrändin muodostumisessa. Se voi olla myös jatko-opintokelpoisuuden perusta, jos opiskelija tähtää ylempi AMK-tutkinnon jälkeen tohtoriopintoihin.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun (2022) opinnäytetyöohjeen mukaan ylempi AMK-opinnäytetyön tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan ja työskentelytapojaan tutkivan työotteen käyttöön työyhteisöissä, kehittää tiedonhankintavalmiuksiaan, tutustuu alansa uusimpaan kotimaiseen ja kansainväliseen tutkimukseen, kehittää kirjallista ja suullista ilmaisuaan sekä syventää kriittistä ajatteluaan ja ongelmanratkaisutaitojaan. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija etsii ja muotoilee itsenäisesti ratkaistavan ongelman ja pystyy arvioimaan prosessin ja taustayhteisön toimintaa sekä kehittää projektinhallinta-, johtamis-, arviointi- ja organisointitaitojaan sekä tutkimuksellista osaamistaan. Kuten edellä mainituista tavoitteista käy ilmi, on opinnäytetyössä tärkeää varmistaa riittävä tutkimuksellinen taso, mutta samaan aikaan tulee taata työelämäyhteys.

Onnistunut ylempi AMK-opinnäytetyö vahvistaa opiskelijan asiantuntijuutta ja ylempi AMK-tutkinnon laatua, mutta vastaavasti epäonnistumiset näkyvät laadun heikentymisenä. Opinnäytetyön onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä on monia esim. opiskelijaan, opinnäytetyön toimeksiantoon, aiheen valintaan sekä

opinnäytetyöohjausprosessiin liittyvät tekijät. Olennaista opinnäytetyön tekemisessä on metataitojen hallinta, esim. kirjallisen ilmaisun ja käsitteellisen ajattelun taito. Lisäksi onnistumiseen vaikuttaa opiskelijan motivaatio ja elämäntilanne. Opinnäytetyön olennainen laatutekijä on toimeksiannon haastavuus ja uutuusarvo. Opiskelijan asema toimeksianto-organisaatiossa voi vaikuttaa tiedon saatavuuteen ja toimeksiannon haastavuuteen. Toimeksiantajaorganisaation tulee mahdollistaa tarvittavan tiedon ja resurssien saatavuus. On tärkeää, että toimeksianto-organisaatiossa on tukea saatavilla ja toimeksiantoon sitoudutaan. Tähän saattaa vaikuttaa organisaatio- ja henkilömuutokset kesken opinnäytetyöprosessin. Jokaiselle ylempi AMK-opinnäytetyölle nimetään opinnäytetyöohjaaja. Ohjaajan tarjoamalla tuella ja ohjausprosessilla on merkittävä vaikutus sekä opinnäytetyön laatuun, että sen prosessin etenemiseen.

SeAMKissa kerättiin keväällä 2021 YAMK-opinnäytetyöohjaajilta näkemyksiä opinnäytetyöprosessin haasteista ja kehittämistarpeista Forms-kyselyllä, johon vastasi 14 ohjaajaa.

Ohjaamisen haasteita

Ohjaajien mainitsemat haasteet opinnäyteyön ohjausprosessissa liittyvät ohjaajien ja opiskelijoiden ajankäyttöön, opiskelijoiden elämäntilanteeseen, kirjoittamistaitoon ja motivaatioon. Ohjaajien mukaan opiskelijoiden työskentely ja muut elämäntilanteesta johtuvat seikat viivästyttävät opiskelijan opinnäytetyön tekoa ja hankaloittavat myös ohjausaikojen sopimista. Opinnäytetyöohjaajat pitivät ylempi AMK-opinnäytetöiden ohjaamista pitkäkestoisena prosessina. Osa opiskelijoista tekee opinnäytetyötään pitkään sen jälkeen, kun tutkintoon kuuluva lähiopetus on päättynyt.

Ohjauksen tarpeessa on yksilöllisiä eroja. Opiskelijoiden tausta ja henkilökohtaiset ominaisuudet eroavat toisistaan sekä taitojen että itseohjautuvuuden suhteen. Kirjoittamistaidot vaihtelevat, sillä joillakin opiskelijoilla tekstin tuottamiseen liittyy haasteita ja osalla opiskelijoista taas kirjoittaminen on sujuvaa. Myös tutkimus- ja kehittämismenetelmiin liittyvässä osaamisessa on paljon tasoeroja. Ohjauksen määrä vaihtelee, osa opiskelijoista haluaa ohjausta lähes jatkuvasti, kun taas osa ei hae ohjausta riittävästi ja aktivoituu vasta opinnäytetyöprosessin loppuvaiheessa.

Ohjausprosessin kehittämisajatuksia

Opiskelijoiden ajankäytön haasteen yhdeksi ratkaisuksi ehdotettiin rauhallisen kirjoittamisympäristön tarjoamista opinnäytetyön tekijöille. Ylempi AMK-opiskelijoille pitäisi järjestää myös kirjoittamiseen liittyvää opetusta nykyistä enemmän.

Opinnäytetyöohjaajien mukaan ohjaukseen kaivataan enemmän tukea työkavereilta. Kollegojen avun koettiin olevan tarpeen, esim. menetelmien ja opinnäytetöiden erilaisten kontekstien suhteen. Samaten moniammatillisia keskusteluja voidaan tarvita haastavissa ohjaustilanteissa. Joissakin tutkinto-ohjelmissa on pariohjauksen käytäntö, mikä koettiin myös opinnäytetyön arvioinnissa hyödylliseksi.

Opinnäytetyöohjeilla on iso merkitys ja niiden tulee olla selkeät ja helposti omaksuttavat. Samaten selkeät arviointikriteerit ja niiden yhdenmukainen noudattaminen tulee varmistaa. Eri alojen sisäiset ja monialaiset

vertaisryhmät voisivat auttaa yhteisten toimintamallien luomisessa ja vakiinnuttamisessa. Opinnäytetyöohjaajille järjestettävät monialaiset kehittämistyöpajat on koettu tarpeellisiksi.

Kuten ohjaajien näkemyksistä käy ilmi, vaatii ylempi AMK-opinnäytetyö pitkäaikaista sitoutumista niin opiskelijalta kuin ohjaajalta. Ohjaajan tehtävä on tukea opiskelijan onnistumista. Tämän mahdollistamiseksi on ohjaajalla oltava tarvittava ohjeistus ja tuki saatavilla. Varsinkin ohjaajat, jotka eivät ole aiemmin ohjanneen ylempi AMK-opinnäytetöitä, tarvitsevat mahdollisuutta keskusteluun ja näkemysten vaihtoon kollegoiden kanssa. Myös opiskelijalle on hyvä kertoa tyypillisen ohjausprosessin etenemisestä ja ohjaajan käytössä olevasta aikaresurssista yhden opinnäytetyön ohjaamiseen. Ohjausprosessin on oltava mahdollisimman selkeä, mikä osaltaan tukee opinnäytetyön onnistumista.

Anne-Maria Aho
koulutuspäällikkö, SeAMK Master School

Margit Närvä
yliopettaja, SeAMK